

**Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 14.10.2022 (dnrot 2232, 2248/2022) /
Kaupunginhallituksen päätöksestä tehty valitus (28.9.2022 § 239) / Arja Paakkanen, Saara Peutere-
Heikka**

Khall 14.11.2022 § 345
558/10.00.00/2022

Valmistelijat: elinvoimajohtaja Anna-Liisa Juurinen, puh 040 747 7736,
maankäyttöinsinööri Teijo Taipale, puh 040 752 1901

Jämsän kaupunki on vastikään laatinut metsäsuunnitelman. Metsäsuunnitelman laadinnan aikana suunnitelmasta on järjestetty yleisötilaisuus ja suunnitelma on ollut nähtävänä ja kommentoitavana karttapalvelussa julkisessa tietoverkossa. Huomautuksia ja kommentteja on saatu runsaasti. Ne on tallennettu osaksi metsävaratietoa (sähköistä metsäsuunnitelmaa), jolloin ne voidaan ottaa huomioon leimikkoja koskevissa yksityiskohtaisemmissa suunnitelmissa. Kaupunginhallitus hyväksyi metsäsuunnitelman 6.6.2022 §169. Päätöksestä jätettiin viisi oikaisuvaatimusta, jotka hylättiin kaupunginhallituksessa 29.8.2022 (235 – 239 §). Kaksi oikaisua hakenutta kuntalaista on valittanut päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on kehoittanut Jämsän kaupunkia 11.11.2022 mennessä valitusten sekä täytäntöönpanon kieltoa koskevan vaatimuksen johdosta:

1. antamaan lausunnon ja
2. liittämään asiakirjoihin jäljennökset päätöksen perusteena olevista asiakirjoista

Lausunnossa tulee antaa selostus asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolten esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin, sekä lausua esitetystä selvityksestä.

Lausunnon antamiseen on saatu lisääaikaa 31.11.2022 asti.

Arja Paakkasen kunnallisvalitus

Arja Paakkanen on tehnyt valituksen kaupunginhallituksen päätöksestä 29.8.2022 § 239, jossa hän on asianosainen ja esittänyt Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle, että:

1. Päätös tulee kumota lainvastaisena
2. Päätös pannaan toimenpidekieltoon valituksen ajaksi

Perusteluissaan Paakkanen katsoo, että kaupunginhallitus on ylittänyt toimivaltansa hyväksyessään metsäsuunnitelman, jossa ei oteta huomioon kunnille lainsäädännössä määrättyjä luonnonsuojeluvuorotteita, suojelun ja suojelun edistämisen vuorotteita eikä myöskään kunnan vastuuta turvata asukkaille viihtyisiä ja virikkeellinen ympäristö.

Paakkanen katsoo, että päätös on muutoinkin lainvastainen, perustuslain 20 § ja kuntalain 22 § nojalla. Hän toteaa perusteluissaan, että hänen mielestään osallistaminen on jäänyt näennäiseksi ja se on ollut epäosallistavaa. Hän katsoo, että kuntalaisten mielipiteiden tallentaminen digitaaliseen metsävaratietoon ja huomioiminen siinä vaiheessa, kun

suunnitelmaan toimeenpannaan, ei ole kuntalain tai perustuslain mukaista osallistamista. Edelleen Paakkanen huomauttaa siitä, että mielipiteiden kerääminen toteutettiin karttapohjalla, jossa alueet piti tunnista kiinteistönumeron perusteella.

Paakkanen esittää valituksessaan, että Jämsän metsäsuunnitelma hylätään ja suunnitelma asetetaan toimeenpidekieltoon valitusten käsittelyn ajaksi.

Saara Peutere-Heikan kunnallisvalitus

Saara Peutere-Heikka on tehnyt valituksen kaupunginhallituksen päätöksestä 29.8.2022 § 239. Peutere-Heikka ei ole kyseessä olevassa asiassa asianosainen, sillä Peutere-Heikan oikaisuvaatimusta on käsitelty kaupunginhallituksen 29.8.2022 §:ssä 236. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 14.11.2022 lähettänyt sähköpostilla korjauksen lausuntopyyntöön. Korjauksen mukaan Peutere-Heikan osalta valituksenalaisena päätöksenä on § 236.

Peutere-Heikka on esittänyt Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle, että:

1. Jämsän kaupungin metsäsuunnitelma vuosille 2022-2031 palautetaan uuteen valmisteluun, koska päätökset on tehty lainvastaisesti ja väärässä järjestyksessä.
2. Vaadin, että taajamametsien, lähiluonnon ja arvokohteiden osalta hakkuiden mielekkyyttä harkitaan uudelleen. Suunnitelmassa esitetään hakkuita/avohakkuita asukkaiden suosituimmille liikunta- ja virkistysalueille ja muutoin arvokkaisiin kohteisiin. Suunnitelma on tältä osin kuntalain, perustuslain ja luonnonsuojelulain vastainen. Metsäsuunnitelman hankintapäätöksessä ja tarjouspyynnössä ei edellytetty biologin toimesta tehtäviä tarkempia luontoselvityksiä tai lajistokartoituksia. Näin rikotaan ympäristöperusoikeutta ja luonnonsuojelulakia.

Perusteluissaan Peutere-Heikka katsoo, että päätös on tehty lainvastaisesti, koska kuntalaisten jättämät kommentit ja muistutukset jätettiin huomioon ottamatta suunnitelman käsittelyssä kaupunginhallituksessa. Näin ollen kunta- ja perustuslain asukkailla suomia vaikuttamisen mahdollisuuksia ei käytännössä ollut. Perusteluissaan Peutere-Heikka viittaa perustuslain 20 §:n, kuntalain, hallintolain 1 §:n, luonnonsuojelulain 6 §:n sekä kuntien ympäristösuojelun hallinnosta annetun lain 3 §:n.

Lausunto

Lainsäädäntö velvoittaa Jämsän kaupunkia metsänomistajaa hoitamaan metsäänsä. Velvoittavaa lainsäädäntöä löytyy mm. metsälaista (1093/1996), metsätuhojen torjunnasta annetusta laista (1087/2013) ja riistavahinkolaista (105/2009). Metsäsuunnitelmalla tarkoitetaan Metsälain 4 a §:n mukaisesti metsänomistajan yhden tai useamman metsäkiinteistön metsien puuvaroja ja tilaa, luontoarvoja sekä hoitoa ja käyttöä koskevaa ajantasaista suunnitelmaa. Metsäsuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät saa olla suunnitelman laatimisajankohtana

voimassa olevien metsien hoitoa ja käyttöä koskevien säännösten vastaisia. Valtioneuvoston asetuksella metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013) tarkennetaan, mitä lainsäätäjä on tarkoittanut alueellisella metsäsuunnitelmalla.

Metsäsuunnitelma on Jämsän kaupungin suunnitelma siitä, miten kaupunki hoitaa metsävarojaan. Metsäsuunnitelman tarkasta sisällöstä tai hoitotoimenpiteistä ei säädetä velvoittavasti lainsäädännöllä, mistä seuraa, että on Jämsän kaupungin harkinnassa, miten ja millaisilla toimenpiteillä kaupunki metsävarojaan hoitaa. Talousmetsien hoitovelvoitteen lisäksi Jämsän kaupungilla on velvoite hoitaa taajama- ja virkistysmetsiään siten, että liikkuminen kaupungin omistamilla mailla on kuntalaisille turvallista.

Paakkasen valitus

Väite toimivallan ylittämisestä

- (1) Kuntalaissa tai perustuslaissa ei säädetä yksityiskohtaisesti kaupunginhallituksen toimivallasta. Kuntalain 39 §:ssä säädetään kunnanhallituksen tehtävistä. Toimivallasta määrätään hallintosäännöllä. Jämsän kaupungin hallintosäännön 25 §:ssä mukaan hallituksen toimivaltaa on päättää niistä asioista, jotka ovat tarpeen kaupungin toiminnan turvaamiseksi ja kaupunginhallitukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Metsäsuunnitelman hyväksymistä ei ole nimenomaisesti kirjattu kaupunginhallituksen toimivaltaan, mutta Jämsän kaupungin hallintosäännön 40.4 §:ssä määrätään, että maankäyttöinsinööri 2:n ratkaisultaan kuuluu päättää metsätilojen hakkuu-, myynti-, ym hoitotoimenpiteistä kaupunginhallituksen hyväksymän metsäsuunnitelman mukaisesti. Edellä esitetyn perusteella kaupunginhallituksella on valtuuston hallintosäännöllä delegoima toimivalta hyväksyä metsäsuunnitelma.
- (2) Kaupunginhallituksen tehtävänä on hallintosäännön 25 §:n kohdan 3) mukaisesti valvoa kaupungin toimielinten laillisuutta. Kunnille on laissa määrätty yleinen luonnonsuojelovelvoite, suojelun ja suojelun edistämisen velvoite ja vastuu turvata asukkaille viihtyisä ja virikkeellinen ympäristö. Säädöksissä ei oteta kantaa siihen, millä tavoin ja millä tasolla velvoitteita tai vastuuta tulee noudattaa, mistä seuraa, että asia jää kunnan omaan harkintavaltaan.
- (3) Metsäsuunnitelma on laadittu metsälain säästöjen mukaan ja se täyttää kaikki lain edellyttämät vaatimukset. Suojeluasiat ja mahdolliset suojelualue-esitykset käsitellään metsäsuunnitelmasta erillisinä. Metsäalueet, joissa suojeluperusteita on todettavissa, otetaan metsänkäsittelyssä huomioon lainsäädännön edellyttämällä tavalla.
- (4) Toimenpide-ehdotuksissa on otettu huomioon Tapion hyvän metsänhoidon suositusten toteutuminen, virkistys- ja luontoarvojen säilyminen ja hyvä metsätaloudellinen tulos. Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt on suunnitelmassa rajattu toimenpiteiden ulkopuolelle. Myös muissa arvokkaissa luontokohteissa on ehdotettu

hakkuukieltoa tai hakkuiden toteutusta siten, että niiden ominaispiirteet eivät vaarannu.

- (5) Paakkasen väite toimivallan ylittämisestä tulee hylätä edellä esitetyn perusteella.

Väite, että osallistamisessa ei olisi toimittu lainmukaisesti

- (6) Kuntalain 22 §:ssä säädetään kuntalaisten osallistumisoikeudesta ja metsälain 4 c §:ssä metsäsuunnitelmasta. Kummassakaan säädöksessä ei aseteta kuntaa tai metsänomistajaa velvoittavia määräyksiä siitä, millä tavoin kunnan asukkaita tulee kuulla metsäsuunnitelman laadinnan yhteydessä.
- (7) Jämsän kaupunki on järjestänyt metsäsuunnitelmasta yleisötilaisuuden ja kaikki muistutukset on tallennettu osaksi digitaalista metsävaratietoa hyödynnettäväksi siinä yhteydessä, kun metsää koskevia korjuu- tai hoitotoimenpiteitä suunnitellaan. Jämsän kaupunki on myös todennut vastauksissaan oikaisuvaatimuksiin, että kuntalaisille järjestetään tupailtoja silloin, kun toimenpiteitä suunnitellaan kuntalaisille tärkeisiin taajama – tai virkistysmetsiin. Koska velvoittavia määräyksiä osallistamisen tavasta tai tasosta ei ole, katsotaan asiassa toimitun kuntalain 22 § mukaisesti.

- (8) Paakkasen väite osallistamisen lainvastaisuudesta tulee hylätä edellä esitetyn perusteella.

Toimenpidekielto

- (9) Paakkasen toimenpidekiellon osalta Hallinto-oikeuden tulee jättää vaatimus tutkimatta. Jämsän kaupungilla on lainsäädäntöön perustuva velvollisuus ja oikeus hoitaa metsäomaisuuttaan.
- (10) Mikäli oikeus tulkitsee Paakkasen toimeenpidekieltovaatimuksen koskevan metsäsuunnitelman hyväksymispäätöksen asettamista toimeenpanokielloon, seuraa toimeenpanokiellosta, että maankäyttöinsinöörillä ei ole ratkaisuvallaa päättää metsän hoitoon liittyvistä toimenpiteistä. Metsien hoitotoimenpiteitä koskevat ratkaisut tehdään Jämsän kaupungin elinvoimalautakunnassa hallintosäännön 29 § nojalla, kunnes metsäsuunnitelma saa lain voiman. Toimeenpanokiellon merkitys on se, että oikeus voi sillä tavoin voidaan turvata tilanteen säilymisen muuttumattomana päätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Koska toimeenpanokiellolla ei ole tosiasiallista merkitystä, sitä ei tule määrätä.

Peutere-Heikan valitus

Väite, että päätös on tehty lainvastaisesti ja väärässä järjestyksessä

- (1) Kaikki metsäsuunnitelmasta tulleet huomautukset ovat olleet kaupunginhallituksen esityslistan liitteinä asiasta päätettäessä ja metsäasioista vastaava maankäyttöinsinööri on ollut asiantuntijana läsnä asian käsittelyn ajan, jolloin kaupunginhallitus on halutessaan

voinut tutustua myös kaikkeen asiaan liittyvään digitaaliseen aineistoon (kartta, johon kuntalaiset ovat kommentoineet ja metsävaratieto).

- (2) Kuntalain 22 §:ssä säädetään kuntalaisten osallistumisoikeudesta ja metsälain 4 c §:ssä metsäsuunnitelmasta. Kummassakaan säädöksessä ei aseteta kuntaa tai metsänomistajaa velvoittavia määräyksiä siitä, millä tavoin kunnan asukkaita tulee kuulla metsäsuunnitelman laadinnan yhteydessä tai millä tavoin kuntalaisten kommentit suunnitelmassa tulee huomioida. Koska kaupunginhallituksella on ollut päätöstä tehdessään käytettävissään kaikki metsäsuunnitelmaan liittyvä materiaali, eikä velvoittavia määräyksiä osallistamisen tavasta tai tasosta ei ole, päätös on syntynyt laillisessa järjestyksessä ja kuntalain 22 § mukaisesti.
- (3) Kuntalaisten osallisuuden helpottamiseksi ja metsäsuunnitelman esittelemiseksi kuntalaisille oli laadittu myös erillinen ja internetissä julkisesti, suunnitelman nähtävilläoloaikana, katseltavissa ollut karttapohjainen sovellus kommentointimahdollisuudella.
- (4) Kaupunginhallitus on tehnyt metsäsuunnitelmaa koskevan hyväksymispäätöksen 6.6.2022 § 169. Metsäsuunnitelmaa koskeva yleisötilaisuus on järjestetty 29.9.2021, metsäsuunnitelma on ollut nähtävillä 24.2 – 8.4.2022. Suunnitelma-aineiston nähtävillä olemisesta sekä mahdollisuudesta aineiston kommentoimiseen ja kirjallisten muistutusten jättämiseen on ilmoitettu Jämsän kaupungin verkkosivuilla ajankohtaista palstalla sekä kaupunkilehti Vekkarissa 23.3.2022 julkaistulla kuulutuksella. Aikataulullisesti kaupunginhallituksen päätös on syntynyt kuulemisten ja kuntalaisten osallistamisen jälkeen, minkä perusteella päätös ei ole syntynyt väärässä järjestyksessä.
- (5) Peutere-Heikan väite päätöksen lainvastaisuudesta ja väärässä järjestyksessä syntymisestä tulee hylätä edellä esitetyn perusteella.

Vaatus suunnitelman sisällön muuttamisesta

- (6) Toimenpide-ehdotuksissa on otettu huomioon Tapion hyvän metsänhoidon suositusten toteutuminen, virkistys- ja luontoarvojen säilyminen ja hyvä metsätaloudellinen tulos. Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt on suunnitelmassa rajattu toimenpiteiden ulkopuolelle. Myös muissa arvokkaissa luontokohteissa on ehdotettu hakkuukieltoa tai hakkuiden toteutusta siten, että niiden ominaispiirteet eivät vaarannu. Luonnonsuojelulain (384/2009) 2 § 2 momentin mukaisesti luonnonsuojelulakia ei kuitenkaan sovelleta metsien hoitamiseen ja käyttämiseen niiltä osin kuin siitä säädetään metsälaissa (1093/1996), lukuun ottamatta 4, 5 a, 9, 39, 42, 47–49, 55, 56 ja 57 a §:ää sekä 3–5 ja 10 lukua.
- (7) Peutere-Heikka vaatii, että hallinto-oikeus päättäisi tai määräisi Jämsän kaupungin päättämään uudelleen metsäsuunnitelman sisällöstä. Valitusviranomaisen ratkaisulta kunnallisvalituksessa on rajoitettu.

Valitusviranomainen voi virheellisyyden havaitessaan vain kumota päätöksen ja palauttaa asian kunnan viranomaisen uudelleen käsiteltäväksi, mutta se ei voi korvata virheellistä päätöstä tai sen osaa uudella päätöksellä. Itsehallinto edellyttää, että kunnan viranomainen saa harkita asian uudelleen. Koska hallinto-oikeus ei voi määrätä, minkä sisältöinen kunnan tekemä uusi päätös tulee olemaan, tulee Peutere-Heikan vaatimus suunnitelman sisällön muuttamisesta jättää tutkimatta.

- (8) Valituksessaan Peutere-Heikka viittaa Jämsän kaupungin tekemään hankintapäätökseen koskien metsäsuunnitelman laadintaa. Metsäsuunnitelman suunnittelun hankinnassa on ollut kysymys metsälain ja metsäasetuksen mukaisen suunnitelman hankinnasta. Säädöksissä ei velvoiteta suunnitelmaa laadittaessa mm. biologin käyttöä tai tarkempia luontoselvityksiä ja lajistokartoituksia. Suunnittelijan valinnasta on tehty tarjouskilpailun perusteella hankintapäätös, joka on lainvoimainen. Työ on suoritettu hankinta-asiakirjojen mukaisena. Koska metsäsuunnitelmasta tehty hankintapäätös on lainvoimainen ja työ on tehty hankinta-asiakirjojen mukaisesti, metsäsuunnitelman hankintaan liittyvät kysymykset tulee jättää tutkimatta.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

Kaupunginhallitus antaa esittelytekstin mukaisen vastauksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntöön.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.